

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING RAQAMLI SAVODXONLIK KO'NIKMLALARINI SHAKLLANTIRISH MAZMUNI

Toyirova Dilrabo Sattorovna

Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Buxoro davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchilarining o'quv faoliyatini tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanishi, kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning raqamli savodxonlik ko'nikmalarini shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni va ahamiyati, bugungi kunda o'quvchilar raqamli savodxonlik ko'nikmalarini shakllantirishda texnik vositalardan foydalangan holda o'quv faoliyatini olib borish usullari va mazmuni to'g'risidagi masalalar o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar: Raqamli savodxonlik, texnologiya, texnik vositalar, o'qituvchi, kompyuter savodxonligi, o'quv faoliyati, media savodxonlik, mazmun, standart, mezon.

СОДЕРЖАНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ НАВЫКОВ ЦИФРОВОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Тойирова Дилрабо Сатторовна

Бухарский государственный педагогический институт

Преподаватель кафедры дошкольного образования

Аннотация: В данной статье рассматривается использование цифровых технологий учителями начальных классов в организации учебной деятельности, роль и значение цифровых технологий в формировании навыков цифровой грамотности учащихся младшего школьного возраста, а также значение цифровых технологий в формировании Навыков цифровой грамотности учащихся сегодня отражаются вопросы о методах и содержании учебной деятельности с использованием технических средств. Кроме того, выражена сегодняшняя актуальность цифровых технологий в повышении эффективности образования.

Ключевые слова: Цифровая грамотность, технологии, технические средства, учитель, компьютерная грамотность, учебная деятельность, медиаграмотность, контент, стандарт, критерии.

CONTENT OF DIGITAL LITERACY SKILLS FORMATION IN PRIMARY CLASS STUDENTS

Toyirova Dilrabo Sattorovna

Bukhara State Pedagogical Institute

Teacher at the Department of Preschool Education

Annotation: In this article, the use of digital technologies by primary school teachers in the organization of educational activities, the role and importance of digital technologies in the formation of digital literacy skills of students of junior school age, and the importance of digital technologies in the formation of digital literacy skills of students today questions about the methods and content of educational activities using technical means are reflected.

Keywords: Digital literacy, technology, technical tools, teacher, computer literacy, learning activities, media literacy, content, standard, criteria.

Hozirgi davr taraqqiyoti shunday rivojlanish bosqichida ko'tarildiki, bunday madaniy o'zgarishlar surati shaxsdan juda ham qisqa muddatlarda katta hajmdagi axborotni qabul qilish, yangi faoliyat usullarini o'zlashtirish hamda ijtimoiy muammolarning yechimini o'z vaqtida topish malakasini talab qiladi. Respublikamiz hayotining ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy – axloqiy va axborot kommunikatsiya sohalaridagi tizimli o'zgarishlari kishilarning hayot faoliyatini jiddiy o'zgartirmoqda.

Shuningdek, ta'lim-tarbiya jarayonida sog'lom va barkamol avlodni tarbiyalash yoshlarning o'z ijodiy va intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarish bo'yicha qo'yilgan vazifalarda ta'lim jarayoniga zamonaviy axborot kommunikatsiya va pedagogik texnologiyalarni, elektron darsliklar, multimediya vositalarini keng joriy etish orqali mamlakatimiz maktabgacha ta'lim, umumta'lim maktablarida, litseylar va oliy ta'lim muassasalarida o'qitish sifatini tubdan

yaxshilash samarali tizimini yanada rivojlantirish ko'zda tutilganligi dolzarb vazifalarimizdan biridir.

Raqamli savodxonlik - zamonaviy dunyoda hayot uchun, raqamli texnologiyalar va internet resurslaridan xavfsiz va samarali foydalanish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar to'plamidir. Ushbu kerakli bilim va ko'nikmalarni shakllantirish borasida olib borilayotgan kompleks ishlar natijasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida IT sohasiga bo'lgan qiziqish va kelajakda ushbu kasb egalari bo'lib yetib chiqishlarida mustahkam poydevor vazifasini o'taydi.

O'quvchilarda raqamli kompetensiyalarni tarkib toptirish o'qituvchining mutlaqo yangi, raqamli muhitda ishlashiga va o'quv jarayonining boshqa ishtirokchilari: bevosita o'quvchilar, boshqa o'qituvchilar, ma'muriyat va otanalar bilan o'zaro munosabatda bo'lishga majbur bo'lishi bilan bog'liqligini tushunish, ta'lim jarayoniga jalb qilingan uchinchi shaxslar sifatida juda muhimdir.

Ta'lim jarayonida o'qituvchi o'quvchilarda kompetensiyalarni shakllantirishda bir qancha texnik qurilmalardan foydalanadi. O'qituvchining bevosita ta'lim faoliyatida axborot texnologiyalaridan foydalanish maqsadlari turlicha bo'lib, ularning har biri o'ziga xos xususiyatga va mazmunga ega:

- ta'limni zamonaviy qilish (texnik vositalardan foydalanish nuqtai nazaridan);
- ta'lim faoliyatini zamonaviy o'quvchining dunyoqarashiga yaqinlashtirish, chunki u o'qish va gapirishdan ko'ra ko'proq qaraydi va tinglaydi;
- texnik vositalar yordamida olingan axborotdan foydalanishni ma'qul ko'radi;
- o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida o'zaro tushunish, o'zaro yordam munosabatlarini tashkil etish;
- o'qituvchiga materialni hissiy va majoziy ravishda taqdim etishda ko'maklashish.
- o'qituvchining ham, o'quvchining ham vaqtini tejash, o'quv faoliyatining zichligini oshirish, uni yangi mazmun bilan boyitish.

Axborot kommunikatsiya texnologiyalardan foydalanish ma'lumotni bir vaqtning o'zida quyidagi shaklda ko'paytirish imkonini beradi: matn, grafik tasvir,

tovush, nutq, video. Bularning barchasi o'qituvchiga o'quvchilar uchun bolalar rivojlanishining printsiptial jihatdan yangi vositalarini yaratishga imkon beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, axborot kommunikatsiya texnologiyalardan foydalanganda boshlang'ich sinf o'quvchilarning darslarga qiziqishi sezilarli darajada oshadi, bilim qobiliyatlari darajasi oshadi. Taqdimot katta hajmdagi qog'oz ko'rgazmali qurollar, jadvallar, reproduksiya, badiiy albomlar, audio va video jihozlardan xoli bo'lgan katta hajmdagi namoyish materiallarini birlashtirishga yordam beradi. Shunday qilib, o'qituvchi o'quvchilarni tarbiyalash uchun kompyuter "xom ashyo" bo'lib xizmat qilishi mumkin degan xulosaga kelish mumkin.

Multimedia vositalari asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda quyidagi afzalliklarga ega:

1) berilayotgan bilimlarni chuqurroq va mukammalroq o'zlashtirish imkoniyati bor;

2) ta'limning boshlang'ich davridan ta'lim olishning yangi sohalari bilan yaqindan aloqa qilish imkoniyatiga ega bo'ladi va texnik qurilmalarga bo'lgan ishtiyoqi yanada ortadi;

3) ta'lim olish vaqtining qisqarish natijasida, vaqtni tejash imkoniyatiga erishish;

4) olingan bilimlar bola xotirasida uzoq saqlanib, kerak bo'lganda amaliyotda qo'llash imkoniyatiga erishiladi.

Ta'lim jarayonida axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish tarbiyaviy va ta'lim vazifalarini qo'yish va ularni hal qilish jarayonini boshqarish imkoniyatini oshiradi. Kompyuterlar turli ob'yektlar, holatlar va hodisalarning modellarini qurish va tahlil qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, kompyuter kichik yoshda juda zarur bo'lgan hissiy insoniy muloqotning o'rnini bosa olmasligini unutmaslik kerak. U faqat o'qituvchini to'ldiradi, uning o'rnini bosmaydi.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash kerakki, butun dunyo pedagogik hamjamiyatining katta e'tibori yangi raqamli kompetensiyalarni zudlik bilan shakllantirishga qaratilgan. O'tgan oylar tajribasi ko'rsatganidek, hozirgi sharoitda o'qituvchilar imkon qadar tezroq o'rganishlari, zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirishlari, o'qitishning yangi vositalari va o'zaro hamkorlikni o'zlashtirishlari, shuningdek, o'qitishning barcha samarali shakllarini kundalik faoliyatiga joriy etishlari zarur. Aytib o'tilgan ushbu ko'nikma va malakalar zamonaviy texnik vositalar orqali tashkil qilingan ta'lim jarayonida shakllanadi. O'qituvchining o'quv jarayonlarida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish orqali ko'plab qiziqarli va yangi hamda animatsion vedioroliklar orqali dars sifati oshibgina qolmay, zamoniy metodikaga ega bo'lgan o'qituvchi metodikasi rivojlanib boradi. Shu bilan birgalikda o'quvchilarning raqamli savodxonligini shakllantirishga ham o'z hissasini qo'shgan bo'ladi. Zamonaviy axborot texnologiyalari orqali tashkil qilingan dars orqali o'quvchilarda kichik yoshdan IT sohasiga bo'lgan qiziqish va ishtiyoq shakllanishi ta'minlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ergashev B. N. (2023) "Umumiy o'rta ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni rivojlanishi: afzallik va kamchiliklar". "Raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga joriy etishning zamonaviy holati va istiqbollari" Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani materiallari to'plami.
2. Mo'minov D.R. (2021) Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kompyuter savodxonlikni shakllantirish. Educational Research in Universal Sciences
3. Rasulov O.N. (2004) Zamonaviy electron darsliklarning electron xususiyatlari. Kasb-hunar ta'limi. №2. 78-82 b.
4. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. (2008), Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy qilish.-T.: Fan va texnologiya.
5. Abduqodirov A.A., Umarova G.U. (2016) Boshlang'ich sinflarda informatika elementlarini o'qitish metodikasi.-T.: "Fan va texnologiya"

6.Toyirova D.S. "EDUCATING THE SKILLS OF USING DIGITAL TECHNOLOGIES IN STUDENTS OF JUNIOR SCHOOL AGE". TA'LIM VA INNOVATSION TADQIQOTLAR. Xalqaro ilmiy-metodik jurnal 2024 y.№2